

Slöjd

Att tillverka föremål och bearbeta material med hjälp av verktyg är ett sätt för människan att tänka och uttrycka sig. Slöjdande är en form av skapande som innebär att söka konkreta lösningar inom hantverkstradition och design. Slöjd innebär manuellt och intellektuellt arbete i förening vilket utvecklar kreativiteten och handlingsberedskapen samt stärker tilltron till den egna förmågan att hantera olika praktiska problem i vardagen. Detta är betydelsefullt för individens och samhällets utveckling och för att främja hållbar utveckling.

Syfte

Undervisningen i ämnet slöjd ska syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska i arbetet ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar. Genom undervisningen ska eleverna även ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet. På så sätt ska undervisningen väcka elevernas nyfikenhet och lust att undersöka och experimentera med olika material, hantverkstekniker och uttryck, samt att ta sig an uppgifter på ett kreativt sätt. I undervisningen ska eleverna även få möta såväl äldre tiders hantverksföremål och slöjdtraditioner som nutida design för att inspireras i det egna skapandet. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar förmågan att använda slöjdspecifika begrepp som beskriver arbetsprocesser, material, verktyg och hantverkstekniker.

I undervisningen ska eleverna ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande. Genom reflektion både i arbetet och när det är slutfört kan eleverna utveckla medvetenhet om vad som kännetecknar kvalitet i utförande och resultat. Eleverna ska också ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Därigenom kan undervisningen bidra till att eleverna utvecklar ett miljömedvetet förhållningssätt. Eleverna ska även ges möjligheter att utveckla kunskaper om arbetsmiljö- och säkerhetsfrågor i samband med slöjdarbete.

Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- förmåga att formge och framställa föremål i olika material med hjälp av lämpliga verktyg och hantverkstekniker,
- förmåga att utveckla idéer samt välja och motivera tillvägagångssätt i slöjdarbetet utifrån syftet med arbetet, och
- förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling.

Centralt innehåll

I årskurs 1–4

Slöjdens material, verktyg och hantverkstekniker

- Metall, textil och trä. Materialens egenskaper och användningsområden.
- Verktyg och redskap, hur de benämns och hur de används på ett säkert och ändamålsenligt sätt.
- Några enkla former av hantverkstekniker och begrepp som används i samband med dessa.
- Enkla skisser och arbetsbeskrivningar, hur de kan förstås och följas.

Slöjdens arbetsprocesser

- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och reflektion över arbetsprocessen.
- Undersökande av olika materials egenskaper.

Slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling

- Bilder, föremål och andra inspirationskällor för det egna skapandet.
- Några slöjdmaterials ursprung och miljöpåverkan, till exempel ståltråd, ull och furu.
- Resurshushållning vid användning av material i slöjdarbetet.

I årskurs 5–7

Slöjdens material, verktyg och hantverkstekniker

- Metall, textil, trä och andra material. Materialens egenskaper, användningsområden och kombinationsmöjligheter med varandra.
- Verktyg, redskap och maskiner, hur de benämns och hur de används på ett säkert och ändamålsenligt sätt.
- Enkla former av hantverkstekniker och begrepp som används i samband med dessa.
- Skisser, mönster och arbetsbeskrivningar, hur de kan förstås och följas.

Slöjdens arbetsprocesser

- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och reflektion över arbetsprocessen. Hur delarna i arbetsprocessen samverkar till en helhet.
- Undersökande av olika materials egenskaper och användbarhet i det egna slöjdarbetet.

Slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling

- Hantverk och slöjdtraditioner från olika kulturer som inspirationskällor för det egna skapandet.
- Hur färg, form och material bidrar till olika uttryck hos slöjdföremål.

- Slöjdmaterials ursprung, framställning och miljöpåverkan, till exempel tenn, bomullstyg, teak och läder.
- Resurshushållning genom återbruk av material.

I årskurs 8–10

Slöjdens material, verktyg och hantverkstekniker

- Metall, textil, trä och andra material. Materialens kombinationsmöjligheter med varandra.
- Verktyg, redskap och maskiner, hur de benämns och hur de används på ett säkert och ändamålsenligt sätt.
- Utvecklade former av hantverkstekniker och begrepp som används i samband med dessa.
- Två- och tredimensionella skisser, modeller, mönster och arbetsbeskrivningar, skapade såväl med som utan digitala verktyg.

Slöjdens arbetsprocesser

- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.
- Undersökande av olika material och hantverkstekniker utifrån deras kombinations- och konstruktionsmöjligheter.

Slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling

- Design, mode, konsthantverk och hemslöjd från olika kulturer och tider som inspirationskällor för det egna skapandet.
- Hur färg, form och material kan kombineras för att skapa personliga uttryck i egna slöjdföremål.
- Jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, till exempel mellan natur- och konstmaterial, förnybara och icke förnybara material.
- Resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.

Betygskriterier

Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 7

Eleven formger och framställer på ett **delvis genomarbetat** sätt enkla slöjdföremål i olika material och med enkla hantverkstekniker. I slöjdarbetet använder eleven verktyg på ett säkert och **i huvudsak fungerande** sätt.

Utifrån syftet med slöjdarbetet och någon idé väljer eleven ett **i huvudsak fungerande** tillvägagångssätt. Under arbetsprocessen **bidrar** eleven **till** att formulera och välja handlingsalternativ.

Eleven beskriver på ett **enkelt** sätt arbetsprocessen och hur den har påverkat slöjdföremålets kvalitet.

Betygskriterier för betyget D i slutet av årskurs 7

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betygskriterier för betyget C i slutet av årskurs 7

Eleven formger och framställer på ett **genomarbetat** sätt enkla slöjdföremål i olika material och med enkla hantverkstekniker. I slöjdarbetet använder eleven verktyg på ett säkert och **ändamålsenligt** sätt.

Utifrån syftet med slöjdarbetet och någon idé väljer eleven ett **fungerande** tillvägagångssätt. Under arbetsprocessen formulerar och väljer eleven handlingsalternativ **som efter någon bearbetning leder framåt**.

Eleven beskriver på ett **utvecklat** sätt arbetsprocessen och hur den har påverkat slöjdföremålets kvalitet.

Betygskriterier för betyget B i slutet av årskurs 7

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betygskriterier för betyget A i slutet av årskurs 7

Eleven formger och framställer på ett **väl genomarbetat** sätt enkla slöjdföremål i olika material och med enkla hantverkstekniker. I slöjdarbetet använder eleven verktyg på ett säkert och **ändamålsenligt och effektivt** sätt.

Utifrån syftet med slöjdarbetet och någon idé väljer eleven ett **väl fungerande** tillvägagångssätt. Under arbetsprocessen formulerar och väljer eleven handlingsalternativ **som leder framåt**.

Eleven beskriver på ett **välutvecklat** sätt arbetsprocessen och hur den har påverkat slöjdföremålets kvalitet.

Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 10

Eleven formger och framställer slöjdföremål på ett **delvis genomarbetat** sätt. I slöjdarbetet använder eleven verktyg på ett säkert och **i huvudsak fungerande** sätt.

Eleven utvecklar i **viss** utsträckning idéer med utgångspunkt i inspirationskällor och **prövar** då hur material och hantverkstekniker kan kombineras med hänsyn till föremålens form och funktion. Utifrån syftet med slöjdarbetet väljer eleven ett **i huvudsak fungerande** tillvägagångssätt och ger **enkla** motiveringar till sina val. Under arbetsprocessen **bidrar** eleven **till** att formulera och välja handlingsalternativ.

Eleven för **enkla** resonemang om arbetsprocessen och resultatet samt hur det genomförda arbetet har påverkat kvaliteten, uttrycket och miljön.

Betygskriterier för betyget D i slutet av årskurs 10

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betygskriterier för betyget C i slutet av årskurs 10

Eleven formger och framställer slöjdföremål på ett **genomarbetat** sätt. I slöjdarbetet använder eleven verktyg på ett säkert och **ändamålsenligt** sätt.

Eleven utvecklar i **relativt stor** utsträckning idéer med utgångspunkt i inspirationskällor och **prövar och omprövar** då hur material och hantverkstekniker kan kombineras med hänsyn till föremålens form och funktion. Utifrån syftet med slöjdarbetet väljer eleven ett **fungerande** tillvägagångssätt och ger **utvecklade** motiveringar till sina val. Under arbetsprocessen formulerar och väljer eleven handlingsalternativ **som efter någon bearbetning leder framåt**.

Eleven för **utvecklade** resonemang om arbetsprocessen och resultatet samt hur det genomförda arbetet har påverkat kvaliteten, uttrycket och miljön.

Betygskriterier för betyget B i slutet av årskurs 10

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betygskriterier för betyget A i slutet av årskurs 10

Eleven formger och framställer slöjdföremål på ett **väl genomarbetat** sätt. I slöjdarbetet använder eleven verktyg på ett säkert och **ändamålsenligt** sätt **med precision**.

Eleven utvecklar i **stor** utsträckning idéer med utgångspunkt i inspirationskällor och **prövar och omprövar** då **systematiskt** hur material och hantverkstekniker kan kombineras med hänsyn till föremålens form och funktion. Utifrån syftet med slöjdarbetet väljer eleven ett **väl fungerande** tillvägagångssätt och ger **välutvecklade** motiveringar till sina val. Under arbetsprocessen formulerar och väljer eleven handlingsalternativ **som leder framåt**.

Eleven för **välutvecklade** resonemang om arbetsprocessen och resultatet samt hur det genomförda arbetet har påverkat kvaliteten, uttrycket och miljön.